

1. Vaskovics László:

Családszerkezeti átalakulások európai kitekintésben

Összefoglaló: A tanulmány az európai társadalmakban az elmúlt 20–30 év során megfigyelhető családfejlődési trendeket vizsgálja. A tanulmány első része a jelenleg tapasztalható fejlődési trendek múltbeli gyökereit foglalja össze, ezt követően az EU tagállamaiban jelenleg tapasztalható családfejlődés általánosítható trendjeit és regionális különbségeit vizsgálja (a családalapítás időpontja, a családformák sokfélesége, a gyerekszám alakulása). A családi kohézió vizsgálatánál a tanulmány eddig kevésbé megfigyelt területtel foglalkozik, nevezetesen a családi szolidaritás és a szülői szerep szegmentálódása útján létrejött új családformációkkal. A tanulmány arra a kérdésre keres választ, hogy az európai társadalmakat jellemző aktuális trendek konvergens vagy divergens modellt követnek-e, továbbá, hogy mely területeken tapasztalhatók konvergens vagy divergens trendek. A vizsgálat arra a következtetésre jut, hogy – noha eltérő ütemben és időbeli késleltetésekkel – az európai társadalmak családfejlődési tendenciái a második demográfiai átmenet elmélete által előre jelzett trendeknek megfelelően, alapvetően a konvergencia irányába haladnak. E trend mögött azonban országonként eltérő fejlődési irányok húzódnak meg, amelyekre a tanulmány kitér.

2. Harcsa István

A családi kohézió trendjei a gyermekes családokban

A kohézió színe és fonákja

Összefoglaló: A családi kötődésekre, tehát a családi kohézióra vonatkozóan viszonylag kevés empirikus ismeretünk van. Sőt maga a fogalom is a hazai és a nemzetközi szociológiában egyaránt ritkán jelenik meg. A kötődések egyik legfontosabb szeletét a szűkebb és tágabb család közös tevékenységei alkotják. Kutatásunk egyik alapvető kérdése az, hogy vajon lehet-e összefüggést találni a strukturális változások és a családi együttléttel töltött idő nagysága között? E kérdés mögött az a hipotézis húzódik meg, hogy a jóléti társadalmakban erőteljes verseny folyik az „időért”, és kérdéses, hogy e versenyben az anyagi gazdagodásra való törekvés, vagy inkább a családi kötődések erősítése, mint jóléti érték kerül előtérbe. Jelen tanulmány empirikus adatokra alapozva megpróbálja értelmezni a kohézió lehetséges jelentését, illetve annak működését a mindennapok világában.

3. Murinkó Livia

Nemi szerepekkel és a családdal kapcsolatos attitűdök európai kitekintésben: értékek és gyermekgondozás

Összefoglalás: A tanulmány a nemi szerepekkel és a családdal kapcsolatos attitűdöket vizsgálja hat európai országban (Németország, Franciaország, Norvégia, Lengyelország, Románia és Magyarország), valamint azok kapcsolatát a gyermeknevelési és gyermekgondozási feladatok nemek közötti megosztásával a Generations and Gender Survey nemzetközi adatainak felhasználásával. Faktorelemzés segítségével három attitűdcsoporthoz azonosít: a gyermekvállalás és a kétszülős család fontossága, a férfiak és a nők közötti egyenlőtlenségek elfogadása, valamint a fizetett munkával szemben a háztartási munka és a gyermeknevelés előtérbe helyezése. A vizsgált országokat a három faktor eltérő kombinációja jellemzi. Magyarországon nagyon fontosnak tartják a gyermekvállalást és a kétszülős család ideálját, a fizetett munkával szemben a gyermek szempontjait, és elfogadják a férfiak és a nők közötti egyenlőtlenséget. A gyermekgondozási feladatok többségét minden országban az anyák végzik; Magyarországon a nők leterheltsége átlagosnak mondható. Minden vizsgált országban és mindkét nem esetében kimutatható egy pozitív kapcsolat a nemi egyenlőtlenségek elfogadása és a gyermeknevelési feladatok egyenlőtlen megosztása között.

4. Szalma Ivett

Hogyan alakult a kétkeresős családok munka és magánélet közötti konfliktusa a válság hatására 2004 és 2010 között Európában?

Összefoglalás: Annak ellenére, hogy a munka és magánélet közötti interakció egy gyakran vizsgált terület, ez idáig kevés kutatás elemezte, hogy a 2008-ban kezdődő gazdasági válság miként hatott a nők és a férfiak munka és magánélet közötti egyensúlyára. Jelen kutatás azonkívül, hogy feltárja, milyen tényezők játszanak szerepet a munka és magánélet közötti konfliktus kialakulásában a munka-piac oldaláról Európában, azt is vizsgálja, miként változott ezeknek a tényezőknek a hatása 2004 és 2010 között. Mivel a jelenlegi gazdasági válság különbözőképpen sújtotta a férfiakat és a nőket, ezért külön modellekben vizsgáljuk a két nemet. Elemzésünkhöz a European Social Survey nemzetközi adatbázis második és ötödik hullámát használtuk, amely lehetővé teszi, hogy 21 európai országot hasonlítsunk össze. Ehhez a leíró statisztikákon kívül többszintű regressziós elemzést is alkalmazunk.

Eredményeink rávilágítanak arra, hogy a férfiak munka és magánélet közötti konfliktusára nagyobb mértékben hatott a jelenlegi gazdasági válság a munkapiaci közvetítő csatornákon keresztül, mint a nőkére. Ennek háttérében pedig az állhat, hogy továbbra is tartja magát az a tradicionális szemlélet, mely szerint elsősorban az apák feladata, hogy helytálljanak a munkapiacon.